

แบงเซีย

พินรัตน์ แสนใจเป็ง

1. ความสำคัญ

1.1 บทนำ ไม้ดอกกลุ่มโพรเทีย (*Banksia*) ได้นำมาปลูกทดสอบในพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวง จำนวนหลายชนิดด้วยกัน ในจำนวนที่นำเข้ามาปลูกมีหลายชนิดที่สามารถปลูกและให้ผลผลิตได้ดีและยังเป็นที่ต้องการของตลาด แบงเซียก็เป็นไม้ดอกในกลุ่มโพรเทียที่สามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพอากาศบนที่สูงของประเทศไทย นอกจากปลูกเป็นไม้ตัดดอกได้แล้วยังสามารถปลูกเป็นไม้ตัดใบและไม้ประดับได้อีกด้วย

1.2 สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม แบงเซียเป็นไม้ที่มีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี สามารถเจริญเติบโตได้ในอากาศที่เย็น ดินมีค่าความเป็นกรดอยู่ระหว่าง 4.5 - 6.0 น้ำฝนประมาณ 900 - 1,500 มิลลิเมตรต่อปี

1.3 การตลาด เนื่องจากแบงเซียมีลักษณะที่แปลกตาและสามารถนำมาใช้งานได้ดอกและใบซึ่งทำได้ทั้งดอกไม้สดและดอกไม้แห้งทำให้ตลาดมีความต้องการสูง

2. การขยายพันธุ์ แบงเซียสามารถขยายพันธุ์ได้ 2 วิธี คือ

2.1 การเพาะเมล็ด เพาะในกระบะเพาะ วัสดุเพาะได้แก่ ทรายหยาบ ขุยมะพร้าว ژیเล้า แกลบ อัตราส่วน 1 : 1 : 1 ระยะเวลาใช้ในการเพาะประมาณ 15 - 20 วัน จึงเริ่มออก

2.2 การปักชำ ใช้กิ่งกิ่งแก่กิ่งอ่อนได้ผลดี ชำในวัสดุชำ ประกอบด้วย ขุยมะพร้าว ทราย ในอัตราส่วน 2 : 1 หรือใช้ขุยมะพร้าว ทรายและเม็ดโฟม ในอัตราส่วน 8 : 4 : 1 ใช้ฮอร์โมนเร่งรากที่เป็นการค้า เช่น รุสโกรความเข้มข้น 3000 ppm หรือใช้ฮอร์โมนในระดับความเข้มข้น NAA 2000 ppm + IBA 2000 ppm ระยะเวลาสำหรับการปักชำประมาณ 45 - 60 วัน

3. การเตรียมแปลงปลูกและวิธีการปลูก

เนื่องจากแบงเซียเป็นไม้ดอกที่มีทรงพุ่มขนาดใหญ่ ดังนั้นระยะปลูกจึงใช้ระยะ 2 x 2 เมตร ขุดหลุมลึก 50 เซนติเมตร หลังจากปลูกควรพรางดินโดยใช้ไม้ตัดเป็นท่อนยาวประมาณ 60 เซนติเมตร เพื่อป้องกันดินแข็งหรือลัมพื้นที่ปลูกควรเป็นที่ลาดชันเพื่อให้มีการระบายน้ำดี น้ำไม่ท่วมขัง

ภาพที่ 1 ลักษณะต้น

ภาพที่ 2 การแทงช่อดอก

4. การดูแลรักษา

4.1 แสงและอุณหภูมิ แบงเซียต้องการแสงเต็มที่ในการเจริญเติบโตในที่ที่สูงประมาณ 1,000 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลพื้นที่ปลูกควรเป็นที่โล่งแจ้งรับแดดได้ตลอดวันมีการระบายอากาศได้ดี

4.2 การให้น้ำและปุ๋ย ในช่วงฤดูร้อนและฤดูหนาวให้น้ำสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ส่วนฤดูฝนควรสังเกตอย่าให้น้ำท่วมขัง ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคเน่าได้

ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 ปริมาณ 10 กรัม/ต้น เดือนละ 1 ครั้งและพ่นปุ๋ยทางใบ สูตร 30-20-10 เดือนละ 1 ครั้ง

4.3 โรคและแมลง โรคที่พบส่วนใหญ่ สาเหตุเกิดจากเชื้อรา *Fusarium sp.* ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคเน่าคอดิน

การป้องกันและกำจัด ก่อนปลูกให้รองก้นหลุมโดยใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ถ้าโรคเกิดที่ดินเก่า อาการไม่รุนแรงให้ขุดบริเวณรอบต้นแล้วใส่เชื้อไตรโคเดอร์มาลงไป แต่ถ้าพบอาการเป็นมากแล้วให้ขุดทิ้งและเผาทำลาย

5. การเก็บเกี่ยว

5.1 ระยะเวลาเก็บเกี่ยว ช่วงระยะเวลาเก็บเกี่ยวถึงเป็นดอกตั้งแต่เดือนกันยายนถึงมีนาคม ขึ้นอยู่กับพันธุ์

5.2 วิธีการเก็บเกี่ยว ตัดเมื่อประมาณครึ่งหนึ่งของดอกย่อยบนช่อดอกบาน ใบต้องไม่เป็นสีดำ

5.3 สภาพแวดล้อมขณะเก็บเกี่ยว สามารถตัดได้ตลอดทั้งวันเพราะพืชกลุ่มนี้ก้านดอกเป็นไม้เนื้อแข็งทนต่อการขาดน้ำได้ดี

ภาพที่ 3 ลักษณะดอก

6. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

เนื่องจากไม้ดอกชนิดนี้เป็นไม้เนื้อแข็งการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวจึงไม่ยุ่งยาก เมื่อตัดมาจากต้น ควรแช่น้ำทันทีที่สามารถเก็บไว้ที่อุณหภูมิ 2 - 4 องศาเซลเซียสได้ 3 - 4 สัปดาห์ ถ้าต้องการนำไปใช้เป็นดอกไม้แห้งให้แขวนไว้ในที่ร่มที่มีการถ่ายเทอากาศได้ดี เมื่อแห้งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อาจมีการย้อมสี เพื่อให้มีสีสวยงาม